

Rach

Przepisy o warunkach legalizowania suwaków mierniczych zwyczajnych.

Na podstawie art. 11-go i 16-go Dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. r. 1919 poz. 211), rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 28 maja 1921 r. o miarach (Dz. Urz. Min. b. Dz. Pr. r. 1921 № 20 poz. 138), rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. poz. 716) i z dnia 16 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. poz. 470) oraz §-u 19 Ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach (Mass- und Gewichtsordnung) z 30 maja 1908r. (R. G. Bl. str. 349) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 166) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Suwaki miernicze składają się z prowadnicy, na której znajduje się podziałka, oraz dwóch macek (ramion, dziobków), z których jedna powinna być trwale i nieruchomo połączona z prowadnicą, druga zaś osadzona na wodzidle, dającem się przesuwac wzdłuż prowadnicy.

§ 2.

Zakres stosowania.

Suwaki miernicze zwyczajne powinny być używane do mierzenia średnic okrągłego materiału leśnego.

§ 3.

Wielkości dopuszczalne.

Podziałki suwaków mierniczych dopuszczalne są w wielkościach od 2 m do 0,1 m w odstępach co 0,1 m.

Dozwolone są działki w całych centymetrach lub ich połowach, albo w całych milimetrach lub ich połowach.

§ 4.

Materiał.

Dla suwaków mierniczych dowolnych rozmiarów dopuszczalnymi materiałami są metale, kość i twarde drzewo, jak również i inne materiały podobnej wytrzymałości i własności; drzewo zwyczajne dopuszcza się dla suwaków od 2 do 0,5 m.

§ 5.

Konstrukcja i wykonanie.

1. Prowadnica musi być wykonana z jednolitej sztuki materiału, dozwolone jest jednak stosowanie okuć metalowych w suwakach drewnianych.

2. Odczytanie miary uskutecznia się za pomocą wskaźnika na wodzidle. Wskaźnik może być tylko pojedynczy; stosowanie wielokrotnych wskaźników (non-juszów) w suwakach zwyczajnych nie jest dozwolone. Wskaźnikiem tym może być

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 19 grudnia 1923 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

wewnętrzna powierzchnia ramienia ruchomego, albo przeciwległa jej boczna powierzchnia wodzidła lub inny znak odpowiedni. Przy zsuniętych mackach wskaźnik powinien stać na zerowej kresce podziałki.

3. Wymiary i kształt przecięć poprzecznych powinny być tak dobrane, ażeby wskutek umiarkowanego nacisku na wewnętrzne strony macek, skierowanego na zewnątrz, nie doznawały one, ani prowadnica, zgięć i zmian długości, mogących powodować takie błędy pomiaru, które w stosunku do granic uchybień mogłyby być brane pod uwagę.

4. Długość macek, licząc od grani prowadnicy, zwróconej ku mackom, powinna równać się przynajmniej połowie długości prowadnicy. Obydwie macki powinny być równej długości. Wewnętrzne (robocze) brzegi macek powinny być na oko prostopadłe do prowadnicy, znajdować się w jednej płaszczyźnie i pozostawać w niej przy przesuwaniu. Przy dosunięciu macki ruchomej do stałej nie może znajdować się swobodna przestrzeń między ich brzegami roboczymi.

Długość wodzidła macki ruchomej ma wynosić w suwakach drewnianych przynajmniej $\frac{1}{5}$, w innych suwakach nie mniej niż $\frac{1}{10}$, długości samej macki. Macka ruchoma powinna przesuwać się po prowadnicy swobodnie, jednostajnie i bez chlebotania.

5. Wewnętrzna (robocza) powierzchnia macek drewnianych może być zaopatrzona w okucia ochronne metalowe: żelazne, mosiężne, glinowe lub cynkowe. Macki mogą też być całkowicie lub częściowo wykonane z tych metali. Również dozwolone są metalowe okucia na roboczych powierzchniach wodzidła i prowadnicy. O ile na okuciu prowadnicy znajduje się podziałka, to okucie to powinno być trwale złączone z prowadnicą, tak mianowicie, aby nie mogło być używane oddzielnie od suwaka jako przymiar. Suwaki z okuciem na prowadnicy uważa się za metalowe.

Główki wkrętek, które służą do umocowania okuć macek, nie mogą występować i powinny być spiłowane na gładko.

6. Prócz podziałki, służącej do właściwego mierzenia, inne podziałki nie są dopuszczalne. Dozwolone jest natomiast umieszczanie różnych tablic na prowadnicy.

7. Śruby lub inne urządzenia, służące do zamocowania macki ruchomej, powinny być wykonane w taki sposób, aby nie mogły uszkodzić podziałki.

§ 6.

Oznaczenie.

Ogólna długość podziałki powinna być oznaczona w metrach, centymetrach lub milimetrach ponad, poza lub pod podziałką, a mianowicie liczbą i całkowitą nazwą jednostki lub jej skrótem: *m*, *cm*, *mm*.

Liczby przy kreskach podziałki mogą oznaczać odpowiadające tym kreskom miary, wyrażone w metrach, centymetrach lub milimetrach.

Jeżeli obok tych liczb oznaczone są odpowiednie jednostki miary, przynajmniej przy liczbie 1 (jeden) lub liczbie przy ostatniej kresce, to ogólna długość podziałki może nie być oznaczana.

Oznaczenie winno mieć miejsce na każdej powierzchni, mającej podziałkę.

§ 7.

Granice uchybień wzorcowania.

Dopuszczalne granice uchybień wzorcowania są:

A. Dla całej długości podziałki:

1. suwaków metalowych

2	do 1,6 <i>m</i>	włącznie	1 <i>mm</i>
1,5	" 0,6 "	"	0,5 "
0,5 <i>m</i>	i mniej	"	0,25 "

2. suwaków z innych materiałów

2	do	1,6 m	włącznie	.	.	.	.	2 mm
1,5	"	0,9	"	"	.	.	.	1,5 "
0,8	"	0,5	"	"	.	.	.	1 "
0,4	i	0,3	"	"	.	.	.	0,5 "
0,2	i	0,1	"	"	.	.	.	0,25 "

B. Dla odległości pomiędzy mackami w porównaniu z długością, odczytaną na przymiarze:

1. dla suwaków z drzewa potrójne uchybienie, dopuszczalne dla całej podziałki,

2. dla suwaków z innych materiałów podwójne uchybienie, dopuszczalne dla całego przymiaru.

C. Dla podziałek:

1. Dopuszczalne uchybienie dowolnej kreski od początku (zera) podziałki równa się uchybieniu dla całkowitej długości podziałki.

2. Granica różnicy długości
między dwoma sąsiednimi centymetrami lub półcentymetrami . . . 0,5 mm
między dwoma sąsiednimi milimetrami lub półmilimetrami . . . 0,1 "

§ 8.

Granice uchybień przy legalizacji wtórnej.

Dopuszczalne granice uchybień dla suwaków mierniczych zwyczajnych, podlegających legalizacji wtórnej, są następujące:

A. Dla całej długości podziałki bez względu na materiał suwaka — dwa razy większe, niż przy legalizacji pierwszej.

B. Dla odległości pomiędzy mackami w porównaniu z długością, odczytaną na przymiarze:

1. dla suwaków z drzewa potrójne uchybienie, dopuszczalne dla całej podziałki,

2. dla suwaków z innych materiałów podwójne uchybienie, dopuszczalne dla całej podziałki.

C. Dla podziałek:

1. Dopuszczalne uchybienie dowolnej kreski od początku (zera) podziałki równa się uchybieniu dla całkowitej długości podziałki.

2. Granica różnicy długości
między dwoma sąsiednimi centymetrami lub półcentymetrami . . . 1 mm
między dwoma sąsiednimi milimetrami lub półmilimetrami . . . 0,2 "

§ 9.

Cechowanie.

Cechuje się przymiar cechą urzędu na wolnym końcu każdej podziałki. Każda z macek oznacza się w pobliżu prowadnicy tym samym bieżącym numerem oraz cechą urzędu obok niego. Można zużytkować w tym celu numer fabryczny, jeżeli się znajduje we właściwym miejscu. Cechę roczną dodaje się na końcu jednej z podziałek.

Legalizacja ważna jest w ciągu trzech lat, licząc od 1-go stycznia tego roku, w którym została dokonana.

§ 10.

Postanowienia końcowe.

Przepisy niniejsze otrzymują moc obowiązującą na całym terytorjum Państwa od daty ogłoszenia. Od tegoż terminu uchyla się przepisy o warunkach legalizowania suwaków mierniczych zwyczajnych z dnia 26 marca 1923 r. (P O M poz. 2,29) oraz na terytorjum części górnośląskiej województwa śląskiego § 19 ÷ 24 Eichordnung v. 8 November 1911, wydanej przez b. Cesarską Komisję Sprawdzania Wzorców Normalnych (R. G. Bl. str. 960).

Warszawa, dnia 30 listopada 1923 r.

L. S.

GŁÓWNY URZĄD MIAR

(podp.) *inż. Z. Rauszer*

GŁÓWNY URZĄD MIAR

Nr 23.1.2070.1.